

मालिका गाउँपालिका गुल्मीको सातौँ गाउँसभामा उपस्थित सम्पूर्ण सभा सदस्य ज्यूहरू,

अब म मालिका गाउँपालिका गुल्मीको आ व २०७७ /७८ को लागि नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।

१) मालिका गाउँपालिकाको यस गरिमामय सभामा यस गाउँपालिकाको अध्यक्षको हैसियतमा विद्यमान विषम परिस्थिति बीच आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न उभिएको छु । यस घडीमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि विभिन्न समयमा भएको आन्दोलनमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरू तथा निरकुशताको विरुद्ध जीवन पर्यन्त संघर्ष गर्नुहुने दिवङ्गत नेताहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । मुलुकको सार्वभौमिकता , भौगोलिक अखण्डता , राष्ट्रिय स्वाधिनता र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको आन्दोलनको कठिन परिस्थितिमा त्याग र नेतृत्व गर्नुहुने आदरणीय अग्रज नागरिक तथा राजनीतिज्ञहरू प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

२) विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना रोगका कारण विश्वले एकैपटक मानवीय र आर्थिक सकट सामना गर्नु परेको यस विषम परिस्थितिमा राष्ट्रियरुपमा परेको सकट सङ्गै हाम्रो गाउँपालिकाको सामाजिक तथा अर्थतन्त्रका प्रमुख क्षेत्रहरूमा समेत गम्भीर प्रभाव परेको छ ।

३) यस सम्मानित गाउँसभामा चौथो वर्षको लागि नीति तथा कार्यक्रम पेश गरिरहँदा कोरोना महामारीबाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्ने र गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिलाइ तिब्र रुपमा अगाडि वढाउने जिम्मेवारीबोध गरेको छु । विगत तीन वर्षको अथक प्रयासमा देखिएका समस्या , चुनौतिहरू र हासिल गरेको उपलब्धिको जगमा टेकेर गाउँपालिकाको सर्वाङ्गिक विकासलाइ थप गति दिने प्रण गर्न चाहन्छु ।

४) आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रममा नयाँ परिस्थितिले सिर्जना गरेको चुनौतिलाइ सामाना गर्ने र प्राप्त अवसरलाइ उपयोग गर्ने तर्फ केन्द्रित रहनु पर्दछ भन्नेमा म सजग छु । यस अवस्थामा यस गाउँपालिकाका सबै नागरिकको जीवन रक्षा गर्ने , भविष्य प्रति आशा जगाउने र गाउँपालिकालाइ तिब्र विकासको बाटोमा लैजाने गरी मैले नीति तथा कार्यक्रम पेश गरेको छु ।

५) नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा मैले मूलतः नेपालको सम्बिधान र कानूनहरू, सघिय र प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रम र बजेट , पन्ध्र योजना , दिगो विकास लक्ष्य , मालिका गाउँपालिकाको गुरुयोजना लगायतका पक्षलाइ आधार बनाएको छु । साथै नीति तथा कार्यक्रमको सम्बन्धमा यस गाउँपालिकामा

क्रियाशिल राजनीतिक दल , समाजसेवी, उच्चपदस्थ कर्मचारीहरु , सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञहरु , पत्रकारहरु लगायतका सबै सरोकारवालाहरुसङ्ग औपचारिक अनौपचारिक सुझाव माग गरी विश्लेषण गरिएको छ । गाउँपालिकाको यस नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण सरोकारवालाहरु , विभिन्न विषयगत समितिका पदाधिकारीहरु, विभिन्न कार्यदल मार्फत प्रतिवेदन दिने सबैलाइ धन्यवाद दिन चाहन्छु र सोही कुरालाइ समेत ध्यान दिएको छु । साथै हाम्रो गाउँपालिकाको विकास र रूपान्तरणको गतिमा सकारात्मक साथ र सहयोग प्रदान गर्नुहुने क्रियाशिल राजनीतिक दलहरु , राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु , समाजसेवी, शिक्षाप्रेमी, व्यापारी लगायत सबै नागरीकहरु प्रति गाउँपालिकाको तर्फदेखि हार्दिक धन्यवाद टुक्राउछु ।

६) विगत तीन आर्थिक वर्ष देखि लिएको विकासको गति र योजनालाइ चालु आ व को आठ महिनामा देखिएको विषयापी विषम परिस्थितिले अनपेक्षित रूपमा ठेस लगाउन खोजेपनि चालु आ व को अन्त्यसम्ममा विकास खर्चको झन्डै ८० प्रतिशत र चालु खर्चको झन्डै ९५ प्रतिशत रकम खर्च भइ वित्तिय प्रगति ८७ प्रतिशतको हाराहारीमा हुने अनुमान गरीएको छ । चालु आ व मा विनियोजन गरीए भन्दा बाहिर विशेषत : कोभिड १९ व्यवस्थापनमा करीव डेड करोड जति आर्थिक व्ययभार व्यवस्थापन गर्नु पर्दा मालिका पिस पार्क जस्ता गौरवको योजना र अन्य साना तर महत्वका योजनाहरु प्रभावित भएकोकुरा म अवगत गराउन चाहन्छु । यद्यपि कोभिड १९ वाट प्रभावित देश विदेशमा रहेको जनसख्याको उद्धार तथा समूचित व्यवस्थापन गरिएको छ । कोरोना जोखिम न्युनिकरणको उचित व्यवस्थापन र राहत वितरणमा समेत समुदाय स्तरमा जनप्रतिनिधिको नेतृत्वमा सर्वदलिय सम्यन्त्र मार्फत उच्च व्यवस्थानप गरिएकोमा सबैलाइ धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

७) सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्रको प्रगति उत्साहप्रद छ । शैक्षिक गुणस्तर सुधारको लागि दरवन्दी मिलानको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ । गाउँपालिका भित्र प्राविधिक धारमा विद्यालय सन्चालन भएको छ । गुणस्तरिय आधारभुत नि :शुल्क स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँच बढेको छ । गुल्मी जिल्लाकै पहिलो र दोस्रो जिरोहोम डेलिभरी वडाको रूपमा घोषणा गरिसकिएको र गाउँपालिका नै घोषणाको तयारीको चरणमा रहेको छ । आँखा उपचारकेन्द्र स्थापना गरि सेवा सुचारु गरिएको छ । स्वास्थ्य शिविर मार्फत विभिन्न विशेषज्ञ सेवाहरु प्रदान गरिदै आएको छ । आधारभुत खानेपानिको पहुच १२५५० जनसख्यामा पुगेको छ । वि स २०७४ कार्तिक मसान्त भित्र अभिलेखिकरण भएका सबै नागरिकहरुलाइ सुरक्षित आवासको रूपमा खरेघर मुक्त गराउनको लागि १५१० घरधुरीको लागि वडा वडामा टिन पुयाइ सकिएको छ । चालु आ व मै खरेघर मुक्त गाउँपालिका घोषणाको चरणमा रहेका छ । १८ .७ कि मि सडकको नयाँ ट्रयाक खोल्ने काम सकिएको छ । १५ .३ कि मि सडक सन्जालको स्तरोन्नोती गरिएको छ । चालु आ व मा १ .८ कि मि सडक ग्रावेल गरिनेछ । साथै मालिका गाउँपालिका रिडरोड योजना

चालु आ व मा पूरा हुदैछ । उत्पादनमा आधारीत अनुदान मार्फत कृषकलाई पशु र कृषि उत्पादनमा प्रोत्साहित गरीएको छ । सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि सेवा प्रवाह सम्यन्त्रको सस्थागत विकास गरिएको छ । इन्टरनेटको पहुचलाई वडा वडा सम्म पुर्याइएको छ । गाउँपालिकामा सस्थागत सुशासन कायम गराउन सिसि क्यामेरा जडान गरिएकोछ ।

सभासद ज्यूहरु,

८) अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रमका उदेश्य तथा प्राथमिकताहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

उदेश्यहरु:

- क) कोरोना लगायत लगायत सबै प्रकारका सक्रामक रोग र विपदबाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सहज र सुरक्षित बनाउने,
- ख) उपलब्ध साधन, स्रोत अवसर र क्षमताको उच्चतम परिचालन गरी विकासको गतिलाई निरन्तरता दिने,
- ग) नागरिकको मौलिक हक र अधिकारका रुपमा रहेका खाद्य सुरक्षा, रोजगारी, स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी, यातायात, विदुतिकरण, आवास जस्ता आधारभुत पक्षमा नागरिकको सहज पहुँच सुनिश्चित गर्ने,
- घ) सामाजिक, आर्थिक, सास्कृतिक र भौतिक पूर्वाधार विकास मार्फत समुन्नत एवम समृद्ध मालिका गाँउपालिका निर्माण गर्दै जाने ।

प्राथमिकताहरु:

- क) कोरोना लगायत सबै प्रकारका स्वास्थ्य जोखिमबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्ने र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको सहज पहुँचको सुनिश्चितता, कोरोना भाइरसको रोगथाम तथा नियन्त्रणको कारणले टुटेको विकास व्यवस्थापनको श्रृङ्खलालाई पुनस्थापना गर्दै कृषि, रोजगारी, उद्योग, पर्यटन लगायत प्रभावित व्यवसायको पुनरुत्थान गर्नु
- ख) विकासको सिध्न प्रतिफल प्राप्त हुने गरी विकास कार्यमा नागरिकको लागि काम र रोजगारीका अवसर सहित खाद्य सुरक्षा, सुरक्षित आवास, सामाजिक सुरक्षा र सरक्षण मार्फत सामाजिक न्याय कायम गर्नुका साथै गुणस्तरीय शिक्षा, सूचना प्रविधिको विस्तार, आधारभुत खानेपानी, विदुतिकरण, लगायत सामाजिक आर्थिक तथा पूर्वाधारको विकास तथा निर्माण गर्नु,
- ग) गुणस्तरीय तथा जनमूखी सार्वजनिक सेवा र उत्तरदायी तथा पारदर्शी शासन व्यवस्थाको सुदढीकरण गर्नु ।

सभासदस्य ज्यूहरु,

अब म आगामी वर्षको लागि नीति तथा कार्यक्रमको मसौदा पेश गर्दछु

कोरोना सक्रमण रोकथाम र स्वास्थ्य प्रणालीमा सुधार

९) कोरोना महामारी लगायत सक्रामक तथा अन्य रोगबाट सिर्जना हुने स्वास्थ्य जोखिमको न्यूनीकरण तथा थप विस्तार हुन नदिन रोगको रोकथाम नियन्त्रण र उपचारका लागि आवश्यक गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा , पूर्वाधार विकास, औषधी एवम उपकरण खरीद र दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सेवा विस्तार गर्न उच्च प्राथमिकता दिइ स्वास्थ्य क्षेत्रमा उल्लेख्य बजेट वृद्धि गरिनेछ ।

१०) दुइ वर्ष भित्र सबै नागरिकको स्वास्थ्य बीमामा सहज पहुच पुग्ने गरी स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम ल्याइने छ ।

११) सुरक्षीत मातृत्व तथा शिसु पोषण, निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण, गम्भीर प्रकृतीका रोगको विपन्न परीवारको लागि उपचारमा उचित सहयोग गरीने छ ।

१२) स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वास्थ्य सस्थाहरुको क्षमता विकास गरिनेछ । स्वास्थ्य चौकीहरुको न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१३) स्वास्थ्य चौकीहरुमा वातावरणीय स्वास्थ्य र जनचेतना कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

१४) आवश्यकताको आधारमा निःशुल्क घुम्टि स्वास्थ्य शिविर सन्चालन गरिनेछ । स्वास्थ्य सस्थाहरुमा निःशुल्क रुपमा वितरण गरिने औषधिको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।

सभासद ज्यूहरु,

अब म राहत, सहूलियत तथा आर्थिक पुनरुत्थानसम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्दछु ।

१५) विद्यमान विषम परिस्थितिमा विपन्न नागरिक तथा श्रमिकहरुको लागि सन्चालन गरिएको कामका लागि खाद्यान्न कार्यक्रमलाई जोखिम अवस्था रहदा सम्म निरन्तरता दिइनेछ । साथै काममा सम्लग्न हुन नसक्ने विपन्न जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग असहाय तथा अनाथको लागि खाद्यान्न राहत स्वरुप उपलब्ध गराइनेछ ।

१६) कोरोनाबाट प्रभावित नागरिकलाई कृषि , पशुपालन, घरेलु उद्योग, होटल, पर्यटन व्यवसाय आदि क्षेत्रमा सहकारी मार्फत सहूलियत व्याजदरमा कर्जा उपलब्ध गराइने छ ।

१७) स्वदेश वा विदेश कुनै पनि स्थानमा स्वास्थ्य जोखिममा परेका , रोजगारी गुमाएका, प्रवेशाज्ञाको म्याद समाप्त भइ अलपत्र परेका गाउँपालिका भित्रका नागरिकको उद्धारको आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

अब म श्रम र रोजगारी एवम सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१८) कोभिड १९ का कारण गाउँपालिका भित्रका स्वदेश तथा विदेशमा रहेका नागरिकहरुको रोजगारीमा परेको असरलाई मनन गरी रोजगारीका थप अवसरहरु सिर्जना गर्ने तर्फ बजेट केन्द्रित गरिने छ ।

१९) आफ्नो गाउँ आफै बनाउँ को भावना अनुसार पालिका भित्र सन्चालन हुने विकास निर्माणका श्रममूलक सामाजिक तथा भौतिक विकास आयोजनामा विपन्न परिवार लक्षित कामको लागि खाद्यान्न कार्यक्रम सन्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

२०) सामाजिक सुरक्षा तथा सम्रक्षणको दायरा विस्तार गरी प्रत्येक वडामा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत सम्पन्न हुने योजनाको छनोट गरी श्रममूलक प्रविधिबाट कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२१) रोजगार सेवा आयोगको स्थापना गरी रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम , कामको लागि खाद्यान्न कार्यक्रम, श्रममूलक आयोजना सन्चालन र व्यवस्थापन गरिनेछ ।

सामाजिक सुरक्षा र नागरिक सम्रक्षण

२२) आर्थिक रूपले विपन्न, असक्त, असहाय, अपाङ्गता भएका, एकल महिला, बालबालिका, लोपोन्मुख र सिमान्तकृत समुदायलाई गाउँपालिकाबाट विशेष सुरक्षा र सम्रक्षण प्रदान गर्ने कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । हालसम्म दिइदै आएका सबै प्रकारका सामाजिक सुरक्षा भत्तामा नागरिकको सहज पहुच कायम गर्नुका साथै प्रत्येक वडामा जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्रको सन्चालन गर्ने कार्य क्रमश सबै वडामा अगाडि वढाइनेछ ।

२३) अपाङ्गता भएका नागरिकको मनोबल बढाउन शिक्षा स्वास्थ्य रोजगारी र सामाजिक गतिविधिमा सम्मानजनक पहुँच स्थापित गर्नुका साथै भौतिक पुर्वाधारलाई अपाङ्ग मैत्री बनाउदै लगिने छ । अपाङ्गता भएका नागरिक लक्षित कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२४) विपन्न घर परिवारको पहिचान गरी गरिव पहिचान तथा सुविधा परिचय पत्र वितरण कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ ।

२५) विपन्न दलित समुदायको उत्थानका लागि मागमा आधारित कार्यक्रम सन्चालन गर्ने गरि सहकारीमार्फत सहूलियत पूर्ण रिणको व्यवस्था गर्नुका साथै सचेतनामूलक कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

२६) एकिकृत वस्ति विकास आयोजना मार्फत भूमिविहिन , जोखिममा रहेका र आवास विहिन नागरिकको लागि आवास गृह सहित लालपूर्जा हस्तान्तरण गरिनेछ । सो कार्यको लागि गाउँपालिका , सहकारी क्षेत्र, निजी क्षेत्र तथा सामुदायिक सस्था र नागरिकहरूको समेत सहभागिता खोजिनेछ ।

सभासदस्य ज्यूहरू

अव म कृषि वन पर्यटन उद्योग लगायतका उत्पादन क्षेत्रका लागि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

कृषि

२७) गाउँपालिको जि आई एस प्रविधिमा रही कृषि तथा पशु पन्छि सम्बन्धि तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिनेछ । कृषक दर्ता व्यवस्थापन कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

२८) कृषि जमिनमा कृषकको पहुँच विस्तार गर्न करार खेती पद्धति लागू गर्दै बाझो जमिनलाई उत्पादनशिल बनाउन कृषि योग्य जमिनको चक्लाबन्दी गरी भूमि बैकको स्थापना गरिनुका साथै कृषिमा श्रम परिचालन , कृषि कार्यको व्यावसायिकरण, यान्त्रिकरण र आधुनिकीकरण गरी उत्पादन विशिष्टताको आधारमा भूमिको अधिकतम उपयोग गर्ने गरी कार्यक्रम ल्याइने छ । बन्यजन्तु तथा रोग व्याधिबाट बालि सम्रक्षण गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ । उत्कृष्ट कृषकहरूलाई पुरस्कृत गर्नुका साथै उत्पादन वृद्धि गर्न सिचाइ , मल, विउ, उपकरण र बजारको सुनिश्चितता गराइने छ । जैविक मल उत्पादन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

२९) बिउ स्रोतकेन्द्रको विकास हुने गरि व्यवसायिक तरकारी खेतीलाई प्रवर्धन गरिनेछ ।

३०) कोरोना महामारीबाट गाउँमा फर्केको तथा स्थानिय उत्पादनशिल जनशक्तिलाइ गाउँमै कृषिमा आधारित स्वरोजगारीको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ । व्यवसायिक रुपमा कृषी /पशु जन्य उत्पादन गर्न चाहने कृषकलाई तालिमको व्यवस्था गरि एक वर्षको लागि विना व्याजमा बिउ पूजी सहकारी , वैक तथा वित्तिय सस्था मार्फत प्रदान गरिनेछ ।

३१) वडागत सम्भावना हेरी उत्पादनको आधारमा व्यवसायिक रुपमा कृषि तथा पशुपालन गर्ने कृषकलाई प्रोत्साहित गरिने छ । आ व २०७६ /७७ मा सन्चालन गरिएको बाखा विकास साझेदारी कार्यक्रमलाई आवश्यकताअनुसार अन्य वडाहरुमा समेत विस्तार गरी निरन्तरता दिइनेछ । वडा न २ दर्लिङ र ३ हाडदिमा मा बाखाको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम सन्चालन गरि बाखा विकास स्रोतकेन्द्रको स्थापना गरिनेछ । वडा न १ नेटामा व्यवसायिक वङ्गुर पालन परियोजना सन्चालन गरी वङ्गुर विकास स्रोतकेन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

३२) कृषक संगको लागत साझेदारीमा उन्नत जातको ओखरको विरुवा, टिमूरको विरुवा लगाउने कार्यलाई क्रमशः बाझो जमिन तथा सामुदायिक वनमा समेत विस्तार गरिनेछ । कलष्टरको रुपमा कागति खेती , किवी तथा एभोगाड लगायतका अन्य फलफूलको व्यवसायिक खेति प्रणालीलाई प्राथमिकता दिइ उत्पादनको आधारमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

३३) लागत साझेदारीमा वडा न ४ र ६ मा व्यवसायिक भैसी पालन कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । उन्नत जातको नश्व सुधारको लागि गाइ भैसीमा यसै वर्ष देखि कृतिम गर्भाधान (AI) प्रविधिको सुरुवात गरिनेछ ।

३४) लोकल कुखुराको उत्पादनलाई प्रोत्साहित गर्न सहकारी संगको साझेदारीमा विपन्न लक्षित कुखुरा उत्पादन कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । मागको आधारमा लागत साझेदारीमा ह्याचिड मेशिन उपलब्ध गराइनेछ ।

३५) व्यवसायिक रुपमा कालिज, टर्की लगायतका पन्छि पालनका लागि आवश्यक अनुदान र व्यवसायिक रिणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३६) मालिका गाउँपालिकामा निर्माणाधिन पशु ल्यावलाई पशु अस्पतालको रुपमा स्तरोन्नोती गरिनेछ ।

३७) पशु क्षेत्रमा दिइदै आएको उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रमलाई कृषि उत्पादनमा समेत विस्तार गरि उत्पादन अभिवृद्धिलाइ प्रोत्साहित गरिनेछ ।

३८) स्थानिय महत्वका खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुर्याउने कोदो , फापर, जौ, तोरी जस्ता रैथाने उत्पादन को लागि कृषकलाई प्रोत्साहित गरि पकेट विकास कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । मकै,आलु,कोदो उत्पादन प्रवर्धन कार्यक्रम लाइ निरन्तरता दिइनेछ ।

३९) कृषि सूचना प्रसारण कार्यक्रम सन्चालन गर्नुका साथै कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रम सुरुवात गरिनेछ ।

- ४०) कृषियोग्य जमिनमा तत्काल सिचाँइ सुविधा पुर्याइ कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न साना -मझौला सिँचाइ आयोजना निर्माणलाई ध्यान दिइनेछ । तटबन्ध आवश्यक देखिएका स्थानमा निर्माण गरिनेछ ।
- ४१) कृषि र पशु क्षेत्रका लागि एक वडा एक प्राविधिक व्यवस्था गरी कृषक सँग प्राविधिकको पहुँचलाई घरदैलोमा पुर्याइनेछ ।
- ४२) छरीएर रहेका बचत तथा रिण सहकारीहरूलाई उदेश्यको आधारमा मर्जर गरी उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन गरिनेछ । सहकारीहरूको सस्थागत विकास गर्दै सन्चालकहरूको व्यवस्थापकिय विकास सम्बन्धि तालिम सन्चालन गरि उदेश्यमा आधारित बनाइनेछ ।
- ४३) लागत सहभागितामा गाउँपालिकाको वडा न ७ घमिरमा कृषि उपज सङ्कलन तथा पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ । सबै वडामा एक वडा एक पैचो पसल र घुम्टि हाटवजार कार्यक्रम लाइ दोयल सहकारीको साझेदारी मार्फत सन्चालनमा ल्याइ गाउँपालिकाको उत्पादनलाई गाउँपालिका भन्दा बाहिर निर्यात गरिनेछ ।
- ४४) गरिव विपन्न शैक्षिक बेरोजगार विदेशबाट फर्केका नागरिकहरूलाई सहकारी मार्फत उत्पादन , सकलन , भण्डारण र वितरण सम्मको श्रृखला विकास गरी सहकारीमा आवद्धता गराइनेछ । दोयल सहकारी मार्फत कृषि उद्भमशिलतालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- ४५) प्रत्येक सामुदायिक बन उपभोक्ता समितीको क्षमता विकास गरी बनलाई उत्पादन र रोजागारी सँग जोड्ने गरी आवश्यक कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ । सामुदायिक बनको झाडी हटाइ उन्नत जातको दाते ओखरको विरुवा , टिमूर खेती लगाउन साझेदारीको कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- ४६) वन क्षेत्रमा उपलब्ध मूल्यवान जडिबुटीको पहिचान र प्रयोगको लागि जडिबुटी अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना गरिनेछ । सन्चालन गरिदै आइएको आयुर्वेद गाँउघर किलिनकलाई स्थानीय जडिबुटीमा आधारित बनाउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- ४७) मदाने मालिका सम्रक्षण वनको विशिष्टतालाई पर्यटन सँग जोडिनेछ । चरा तथा वन्य जन्तु अवलोकन साथै धार्मिक यात्रा गर्ने गरी ठूलिचौर देखि मालिका मन्दिर सम्मको बाटोलाई पदयात्रा मार्गको रूपमा विस्तार गरिनेछ ।
- ४८) मालिका हेलि प्याडको स्तरोन्नोती गरीनेछ । मालिका प्यारागलाइडिङको सम्भाव्यता अध्ययन गरी यसै वर्षदेखि सुरुवात गरिनेछ । मालिका भ्यू टावर निर्माणको आवश्यक कार्य अगाडि वढाढनेछ ।
- ४९) वातावरण अनुकुलन हुने गरि गाउँपालिकालाई पलाष्टिक रहित गाउँपालिका घोषणाको आवश्यक कार्य गरिनेछ । वातावरण सम्रक्षणलाई प्राथमिकता दिदै मदिरा जन्य पदार्थको कारण जम्मा भएको मदिरा जन्य फोहोरलाई सम्बन्धित उत्पादन उद्योग र स्थानिय व्यापारी सँग फोहोर फिर्ता लैजाने वा व्यवस्थापन गर्ने शर्तमा मात्र गाउँपालिका भित्र प्रवेश अनुमति दिइनेछ । सो कार्यको लागि जिल्ला भित्रका अन्य स्थानिय सरकार सँगको

समन्वय समेत अगाडि बढाइनेछ । वातावरणीय स्वच्छता कायम गर्दै टोल सुधार गर्नको लागि गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा आवश्यकता अनुसार टोल विकास समिति गठन गरिनेछ ।

५०) गाउँपालिकाको पहिचान सित जोडिएका र प्रत्येक वडामा रहेका पर्यटकीय, धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्वका क्षेत्र मठ मन्दिर गुफा तथा स्थलहरूमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, श्रममूलक आयोजना, कामको लागि खाद्यान्न जस्ता कार्यक्रमहरू मार्फत सम्रक्षण, सम्बर्द्धन तथा पर्वद्धन गरिनेछ ।

५१) मालिका गाउँपालिकाकै नामाकरण सँग जोडिएको आस्थाको धरोहर एतिहासीक धार्मिक तथा पर्यटकीय मालिका मन्दिरको सम्रक्षण र सम्रवर्द्धन गर्दै मालिका मन्दिर निर्माण गरिनेछ । मालिका गाउँपालिका वडा नं ३ गगरेमा प्रदेश नं ४ र ५ जोड्ने प्रवेशद्वार निर्माण गरिनेछ ।

५२) स्थानीय विशिष्टता अनुसार प्रतिस्पर्धामा छनौट भएका व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक सस्था मार्फत एक वडा एक ग्राम उद्योग सन्चालन गरिने छ । मूलत आलु चिप्स उद्योगलाइ अर्खावाड, हाड्डी क्षेत्रमा प्राथमिकता दिइनेछ । दर्लिडमा सामुदायिक होम स्टे, ढाका उद्योग स्थापना गरिनेछ । घमिर, सिमलटारी र अर्जेमा सहकारी मार्फत दुग्ध डेरी उद्योग सन्चालनमा ल्याइनुका साथै सबै वडामा दुग्ध सडकलन केन्द्र विस्तार गरिने छ ।

५३) गाउँपालिका भित्र निजी क्षेत्र तथा सामुदायिक क्षेत्रलाइ प्रोत्साहित गरि मिनिरल वाटर, मार्बल उद्योग, टायल उद्योग, फर्निचर उद्योग, वास जन्य सामाग्री उत्पादन उद्योग, मसला जन्य उद्योग, सिस्नाबाट उत्पादित खाद्य पाउडर उद्योग, वाकोको गुन्द्रुक लगायतका खाद्यान्न जन्य उत्पादनलाई प्राथमिकता दिने गरि उद्योग सन्चालन र व्यवस्थापन गरिनेछ, यसको लागि सहकारी संगको साझेदारीमा शौलियत ब्याजदरमा आवश्यक विऊ पुजिको व्यवस्था गरिने छ ।

५४) सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा वृद्धि गर्ने गरि आवश्यकताको आधारमा उद्धमी जनशक्तिलाइ पुनर्ताजकी र एड्भान्स सीप विकास सम्बन्धि तालिम सन्चालन गरिनेछ ।

५५) पैचो पसल र हाटवजार मार्फत सकलन भइ खपत हुन नसकेका वस्तुको गाउँपालिका बाहिर समेत सहकारी मार्फत निर्यात गर्ने गरी निर्यात प्रोत्साहन कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

५६) निजी क्षेत्रको लगानीमा गाउँपालिकाको मुख्य क्षेत्र भित्र गाउँपालिकाको डिजाइनमा सुविधा सम्पन्न रिसोर्ट, होटल स्थापनाको लागि जग्गा लिजमा प्रदान गर्ने आवश्यक नीति लिइनेछ ।

५७) निजी क्षेत्र सँगको साझेदारीमा मालिका गाउँपालिका भित्र सार्वजनिक यातायात सन्चालनको आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

सभासद ज्यूहरु

अब म शिक्षा तथा अन्य सामाजिक क्षेत्रतर्फको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

५८) सामाजिक रुपान्तरण र आर्थिक विकास सहितको आधुनिक समाज निर्माण गर्न शिक्षाको भूमिकालाई उच्च प्राथमिकता दिइएको छ । बालबालिकाको माध्यमिक तह सम्मको शिक्षालाई अधिकारमा आधारित दृष्टिकोणको आधारमा उचित सम्बोधन गरीनेछ ।

५९) माध्यमिक तह सम्मको गुणस्तरीय र निःशुल्क शिक्षाको लागि आवश्यक शिक्षक अनुदान कोटा विद्यालयहरूमा वितरण गरीनेछ ।

६०) मालिका माध्यमिक विद्यालय सिमलटारीमा सन्चालन गरिएको कृषि प्राविधिक धारको कक्षा सन्चालनको लागि आवश्यक प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोग गरिनेछ । साथै आफ्नै स्रोतबाट प्राविधिक शिक्षा सन्चालन गर्न चाहने विद्यालयहरूलाई अनुमति दिइनेछ ।

६१) सार्वजनिक विद्यालय र निजी विद्यालय बीच साझेदारी कायम गरी सार्वजनिक विद्यालयमा समायोजन हुने निजी विद्यालयलाई प्रोत्साहन गरीनेछ ।

६२) गाउँपालिका र सामुदायिक विद्यालयको साझेदारीमा विद्यालय वस सन्चालनको आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

६३) आवश्यकताअनुसार विद्यालयको सस्थागत विकास गरिनेछ । शिक्षकको पेशागत विकास गरिनेछ ।

प्रविधिमैत्री शैक्षिक व्यवस्थापनमा लगानी बढाइनेछ । थप शैक्षिक योग्यता विकास , कार्यमूलक अनुसन्धान र खोजपूर्ण अध्ययनको लागि शिक्षकको लागि आवश्यक कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।

६४) विद्यालयमा नया जनशक्तिलाई भित्राउनको लागि अवकास प्रोत्साहन कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।

६५) विद्यालयमा व्यवसायिक शिक्षाको रूपमा स्थानिय स्रोत साधन र सम्भावनाहरूको उपयोग गर्ने गरि अतिरिक्त क्रियाकलाप सन्चालन गरिनेछ । घुम्ति खेल शिक्षक , विज्ञ सँग विद्यार्थि कार्यक्रमको व्यवस्थापन गरि अतिरिक्त कक्षाको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । प्रत्येक कक्षामा हप्ताको एक पटक लब्ध प्रतिष्ठित समाजसेवी , जिम्मेवार र उत्तरदायि नागरिक तथा शिक्षा विदको आमन्त्रणमा नैतिक शिक्षा सम्बन्धि अतिरिक्त कक्षा सन्चालन गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ । नैतिक शिक्षामा आधारित स्थानिय पाठ्यक्रम निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

६६) सबै माध्यमिक विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सन्चालनलाई अनिवार्य गरिनेछ ।

६७) विद्यालयमा विद्यार्थिको सिकाइ उपलब्धि सुधार, कक्षा छाड्नेदरमा कमी, विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको विद्यालयमा पहुँच सुनिश्चितता आदिको लागि आवश्यक कार्यक्रम ल्याइनेछ । नेपाल स्काउटलाई पर्वद्धन गर्दै विद्यार्थिहरूमा नैतिकता, अनुशासन, सदाचारीता जस्ता पक्षको विकास गरिने छ ।

सस्कृति

६८) गाउँपालिका भित्रको भाषा कला सस्कृतिलाई गाउँपालिकाको पहिचानको रूपमा जगेर्ना गरिनेछ । धार्मिक तथा पुरातात्विक महत्वका एतिहासिक धरोहरको सरक्षण सम्बद्धन र विकास गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका

पन्चेबाजा, भैलो, सराय, खन्जना नाच, रोपाइ जात्रा, लेकपोखरा मेला, तिखेचुली मेला लगायतका सस्कृतिको जगेर्ना गरिनेछ ।

युवा तथा खेलकुद

६९) विद्यमान विषम परिस्थितिले सृजना गरेको अवस्थालाई अवसरको रूपमा लिदै गाउँपालिका भित्रका युवाहरूको लागि युवा लक्षित कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने गरी कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । विपद व्यवस्थापन तथा नियन्त्रण सामुदायिक विकास सचेतना अभिवृद्धि , पूरवाधार विकास लगायतका क्षेत्रमा युवाहरूको अधिकतम परिचालनको लागि गाउँपालिका स्तरमा युवा परिषद गठन गरिनेछ ।

७०) युवाहरूको लागि सहकारी सँगको समन्वयमा युवा उद्देशिलताको क्षेत्रमा बिना व्याजमा विउ पुँजी साबा चक्रको रूपमा युवा परिषद मार्फत सन्चालन गरिनेछ ।

७१) सम्भावनाहरूको आधारमा युवालाई खेलकुद सँग जोड्दै लगिनेछ । मालिका तारा , मालिका रनिङ शिल्ड , राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड जस्ता खेलहरूलाई युवा क्लव मार्फत सन्चालन गरिनेछ । छरिएर रहेका क्लवहरूलाई युवा परिषद मार्फत कार्य प्रभावकारिता कायम गराइनेछ ।

महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक

७२) विज्ञान विषम परिस्थितिका कारण जोखिममा परेका महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई थप सुरक्षा र सम्रक्षण प्रदान गर्ने प्रयोजनार्थ मालिका समाजकल्याण परिषद गठन गरिनेछ ।

७३) महिलाहरूको सीप तथा उद्देशिलता विकास गरी रोजगारीको अवसर प्रदान गर्ने गरी वडास्तरमा माग र नतिजामा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका विभेद हटाउन गैरसरकारी क्षेत्र समेतको सहभागितामा सामाजिक जागरण र सचेतना कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

७४) एकल महिला , अपाङ्गता भएका नागरिक , असहाय, शारिरीक र मानसिक रूपमा अशक्त नागरिकहरू लक्षित उत्थानशिल कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

सभासदस्य ज्यूहरू

अब म खानेपानी तथा भौतिक पूर्वाधार क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७५) आधारभुत खानेपानिमा नागरिकको सहज पहुच सुनिश्चित गराउन खानेपानी सस्थानको स्थापना गरी जिम्मेवारी प्रदान गरिनेछ । एक घर एक धारा खानेपानी योजनालाई निरन्तरता दिइनेछ । खानेपानीका मुहान तथा जलाधार क्षेत्रको पहिचान सम्रक्षण र विकास गरिनेछ ।

७६) प्रत्येक नागरिकमा शौचालयको सहज पहुँचको सुनिश्चितता प्रदान गर्नुका साथै प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक वटा सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था गरीने छ साथै गाउँपालिका स्तरको एकवटा ल्यान्ड फिल्ड साइडको स्थापना गरिनेछ ।

उर्जा विकास

७७) केन्द्रिय विद्युतको विस्तार गर्दै लगिने छ । सामुदायिक लघु विद्युतहरूको सम्प्रक्षण र सम्प्रवर्द्धन गरिनेछ । काठको पोलहरूलाई क्रमश विस्थापन गर्दै लगिनेछ । विपन्न परिवारको लागि निःशुल्क मिटर वक्स वितरणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७८) प्रत्येक स्वास्थ्य सस्थाहरूमा सोलार जडान गर्नुका साथै एतिहासिक मालिका मन्दिर र गाउँपालिका केन्द्र वरीपरी सोलार लाइट राखिनेछ ।

७९) विद्युतको सहज पहुँच नपुगेको घर परिवार पहिचान गरी सोलार वत्ति अनुदान योजना कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।

आवास, भवन र पूर्वाधार

८०) सुरक्षित आवासको लागि खरे घरलाई पूर्ण रूपमा विस्थापित गरी खरे छाना मुक्त गाँउपालिका घोषणा गरिनेछ । आवास विहीन र आफ्नो घर आफै बनाउन नसक्ने नागरिकको पहिचान गाउँपालिका सहकारी क्षेत्र र निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा आवास निर्माण गरिनेछ ।

८१) गाउँपालिका कार्यालयको भवन, गाउँपालिका सभा हल जस्ता योजना समपुरक कोषबाट सम्पादन गरिनेछ । वडा कार्यालयहरूको क्षमता विकास गरिनेछ साथै वडा कार्यालय निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

८२) मालिका गाउँपालिकाका मुख्य सडकहरूको प्रविधिमा आधारित रहि स्तरोन्नोती गरीने छ । अन्य शाखा बाटाहरूको स्तरोन्नोतीमा श्रममा आधारित बनाइ खाद्यान्न र रोजगारी सित जोडिनेछ । कम्तिमा ५ कि मि सडक ग्रावेल गरिनेछ साथै सडक कालोपत्रे गर्ने कार्यको सुरुवात गरिने छ । नियमित रूपमा बाटाहरूमा सवारी साधन सुचारु गराउन लेन्थ वर्करको कार्यलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिइनेछ ।

८३) मालिका पिस पार्क, सैर पोखरा खेल मैदान, मालिका भ्यू टावर, नेटा दर्लिङ गगरे, देउरालि लिलिङ मो बा, फूलबारी अर्जे बोम नेटा मो बा, सिमलटारी दघास अर्खावाड मो बा, सिलादी घमीर अर्खावाड दर्लिङ पाटाखर्क भिमिगिठे बाग्लुङ मो बा, मालिका मन्दिर पदमार्ग लगायतका योजनाहरूलाई बहुवर्षिय योजनाको रूपमा सन्चालन गरिनेछ । यस्ता योजनाहरू समपूरक कोष, विशेष योजना लगायतका सघिय तथा प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा सन्चालन हुनेछन ।

८४) प्रदेश विशेष योजना मुख्य मन्त्री ग्रामीण विकास परियोजना वडा न ५ मा सन्चालन गरिनेछ । जसबाट परियोजना सन्चालन कार्यविधिले तोकेका क्षेत्रमा स्रोत परिचालन गरिनेछ ।

८५) सघिय सरकार विशेष योजनाबाट नेटा दर्लिङ गगरे मोटर बाटोको स्तरोन्नोती गरिनेछ ।

८६) सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाइनुका साथै सूचना प्रविधिमा आधारित सन्चार माध्यमलाई प्रवर्द्धन गर्न सार्वजनिक सरोकार र लोककल्याणकारी विज्ञापन अनलाइनबाट समेत प्रसारण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

न्याय

८७) न्याय प्रशासनलाई सरल र मितव्ययी बनाउन न्यायीक समितीका सदस्य सहित मेलमिलाप कर्ताको लागि क्षमता विकास तालिम सन्चालन गरिनेछ ।

८८) न्याय सम्पादनको कार्यलाई व्यवस्थित बनाउन छुट्टै इजलास कक्षको व्यवस्था गरिनेछ । साथै न्याय समितीको कार्यसम्पादन गर्न तोकीएको कर्मचारीको लागि जिल्ला अदालतसंगको समन्वयमा क्षमता विकासको अवसर प्रदान गरिनेछ ।

विपद व्यवस्थापन

८९) गाउँपालिका सहकारी क्षेत्र निजी क्षेत्र तथा सामुदायिक क्षेत्र समेतको सहभागितामा विपदको पूर्व तयारी खोज, उद्धार, राहत र पुनस्थापना सम्बन्धि कार्य गरिनेछ । विद्यमान विपद अवस्थालाई व्यवस्थापनको लागि प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकम राखिनेछ । विपदबाट प्रभावितलाई सामाजिक सम्रक्षण प्रदान गरिनेछ ।

सुशासन र सार्वजनिक सेवा प्रवाह

९०) म भ्रष्टचार गर्दिन र म भ्रष्टचार हुन दिन्न भन्ने नारा सहित सार्वजनिक निकाय लगायत सबै क्षेत्रमा सदाचार सस्कृतिको विकास गरिनेछ ।

९१) सरकारी सेवालाई सहज र प्रविधिमैत्री बनाइ पारदर्शितालाई पर्वद्धन गरिनेछ । सार्वजनिक सुनुवाइको कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

९२) कोरोना रोगथाम, नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको काममा भएका सबै खर्चहरूको विवरण पारदर्शि बनाइनेछ ।

९३) मानवअधिकारको सम्रक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै मर्यादित र स्व अनुशासित समाज निर्माण गरिनेछ ।

सभासदस्य ज्यूहरू

अब म योजना तथा सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन र वजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययीता र खर्च व्यवस्थापन

९४) कार्यालय सन्चालन इन्धन, मर्मत, सेमीनार, परामर्श, सहायता, भैपरी खर्च, फर्निचर, सवारी साधन खर्च, मर्मत खर्च लगायत प्रशासनिक खर्चलाई आवश्यकतामूखी बाहेक नहुने गरी व्यवस्थित गरिनेछ । कोरोना रोगथामका सन्दर्भमा जोखिम मोलेर क्रियाशिल हुने स्वास्थ्यकर्मी कर्मचारी लगायतका राष्ट्रसेवकको लागि नतिजामा आधारित प्रोत्साहन भत्ता राखिनेछ ।

९५) सार्वजनिक खर्चलाई आर्थिक कार्यविधि र वित्तिय उत्तरदायित्व सम्बन्धि कानून सम्मत हुने गरी मात्र व्यवस्थापन गरिनेछ ।

९६) सार्वजनिक खरिद कानुनमा भएका समसामयिक समशोधन बमोजिम निर्माण व्यवसायिलाई समयमै आयोजना सम्पन्न गर्न थप जिम्मेवार बनाउने गरी कामकारवाही सन्चालन गरिनेछ ।

९७) नगर प्रहरीको नियुक्ति गरि बजार अनुगमन , आन्तरिक शान्ति र सुव्यवस्था , सुरक्षा लगायतका कार्यमा परिचालन गरिनेछ ।

९८) समुदाय तहमा रहेका नागरिकको प्रत्यक्ष जीवनसँग जोडिएका विषयवस्तुको सम्बोधनको लागि वडाको भूगोल र जनसख्याको आधारमा रकम विनियोजन गरि वडा समितिको निर्णयबाट खर्च गर्न सकिने व्यवस्था गरिएकोछ । साथै वडा कार्यालयको प्रशासनिक क्रियाकलाप सन्चालनको लागि वडा तहबाट नै खर्च व्यवस्थापन हुने गरि चालु खर्च विनियोजन गरिनेछ । योजना तर्जुमाको प्रक्रिया पूरा गरि वडा समितिबाट छनौट भइ आएका योजनाको लागि वडा सिलिड भित्र पर्ने गरि स्रोत विनियोजन गरिनेछ ।

९९) राजस्व सफ्टवयर जडान गरि राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्नुका साथै राजस्व प्रशासनलाई चुस्त र प्रभावकारी बनाईने छ ।

धन्यवाद ।